

AAT Level – 01

ECONOMICS (ECN)

අන්තර්ජාතික වෙළඳාම

Tute – 06

Prepared by - Chinthaka Kelum Udayasiri

Visiting Lecturer (University of Colombo)

BBA (SP) Mgt (University of Colombo)

Gold medalist (University of Colombo)

CIM (UK) Passed Finalist

AAT Passed Finalist

Dip in Strategic Brand Management (SLIM)

Dip in Digital Marketing (APIDM)

අන්තර්ජාතික වෙළඳාම

අන්තර්ජාතික වෙළඳාම හෙවත් විදේශ වෙළඳාම ලෙස අදහස් කරනුයේ කිසියම් රටක් තවත් රටක් හෝ රටවල් කිහිපයක් සමග භාණ්ඩ හා සේවා හුවමාරු කරගැනීමයි. ඒ අනුව අපනයන වෙළඳාම සහ ආනයන වෙළඳාම ලෙස අන්තර්ජාතික වෙළඳාම කොටස් දෙකකට බෙදා දැක්විය හැකිය. රටවල් විසින් අන්තර්ජාතික වෙළඳාමට සම්බන්ධ වන්නේ ඒ තුළින් වාසි අත්කරගත හැකි හෙයිනි.

අන්තර් ජාතික වෙළඳාමට සම්බන්ධ වීමෙන් අත්වන ප්‍රතිලාභ

- ආර්ථික වර්ධනය වේගවත් වීම
- ආර්ථික සහයෝගීතාව අන්තර් ජාතික වශයෙන් වර්ධනය වීම
- විදේශ රටවල් වලින් දියුණු තාක්ෂණය ලබා ගත හැකි වීම
- අතිරික්ත නිෂ්පාදනය අලෙවි කිරීම සඳහා විදේශ වෙළඳපොළවල් සොයාගත හැකි වීම
- සම්පත් කාර්යක්ෂමව හා ඵලදායීව නිෂ්පාදන කටයුතු සඳහා යොදා ගත හැකි වීම
- දේශීය වශයෙන් නිෂ්පාදනය කළ නොහැකි භාණ්ඩ විදේශ රට වලින් මිලදී ගත හැකි වීම
- ගුණත්වයෙන් යුතු භාණ්ඩ අඩු මිලට පරිභෝජනය කළ හැකි වීම
- විදේශ ණය, විදේශ ආධාර, විදේශ ආයෝජනය රට තුළට ගලා ඒම

අන්තර් ජාතික වෙළඳාමේදී භාවිතා වන මූලික සංකල්ප

- නිරපේක්ෂ වාසි න්‍යාය
- සාපේක්ෂ වාසි න්‍යාය

නිරපේක්ෂ වාසි න්‍යාය (Absolute Advantage Theory)

ඇඩම් ස්මිත් (Adam Smith) සඳහන් කරන ලද්දේ අන්තර්ජාතික වෙළඳාමට සහභාගී වීමෙන් සෑම රටකටම වාසි ලබාගත හැකි බවයි. විශේෂ ප්‍රාගුණය සහ ශ්‍රම විභජනය නිසා ඵලදායීතාව හා නිෂ්පාදන මට්ටම ඉහළ යන බවත්, එමඟින් ලෝක නිෂ්පාදනය ඉහළ යන බවත් ස්මිත් පෙන්වා දුන්නේ ය.

ඇඩම් ස්මිත්ගේ නිරපේක්ෂ වාසි න්‍යායට අනුව කිසියම් රටක් කිසියම් භාණ්ඩයක් වෙනත් රටකට වඩා අඩු පිරිවැයකින් (වැඩි කාර්යක්ෂමතාවයකින්) හෝ වැඩි ඵලදායීතාවයකින් නිෂ්පාදනය කළ හැකි නම් එකී රටට භාණ්ඩය නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා නිරපේක්ෂ වාසි පවතී.

නිරපේක්ෂ වාසි න්‍යාය සරල සංඛ්‍යාත්මක උදාහරණයක් මඟින් පැහැදිලි කළ හැකිය.

ලංකාව සහ චීනයට ශ්‍රම ඒකකයකින් නිපදවිය හැකි සහල් සහ රෙදි ඒකක ප්‍රමාණ පිළිබඳ තොරතුරු පහත වගුවේ දැක්වේ.

මෙහිදී ලංකාවට ශ්‍රම ඒකකයකින් නිපදවිය හැකි රෙදි ඒකක ප්‍රමාණය චීනයට වඩා වැඩිය. චීනය ශ්‍රම ඒකකයකින් නිපදවන රෙදි ඒකක ප්‍රමාණය ඒකක 4ක් වන අතර ලංකාව නිපදවන රෙදි ඒකක ප්‍රමාණය ඒකක 8ක් වේ. මේ අනුව රෙදි නිෂ්පාදනය සම්බන්ධයෙන් නිරපේක්ෂ වාසි ලංකාව සතිය.

චීනයට ශ්‍රම ඒකකයකින් නිපදවිය හැකි සහල් ඒකක ප්‍රමාණය ලංකාවට වඩා වැඩිය. ලංකාව ශ්‍රම ඒකකයකින් නිපදවන සහල් ප්‍රමාණය ඒකක 5ක් වන අතර චීනය නිපදවන සහල් ප්‍රමාණය ඒකක 4කි. එබැවින් සහල් සඳහා නිරපේක්ෂ වාසිය චීනය සතිය.

මේ තත්ත්වය යටතේ ලංකාවට රෙදි නිෂ්පාදනය සම්බන්ධයෙන් ද චීනයට සහල් නිෂ්පාදනය සම්බන්ධයෙන් ද නිරපේක්ෂ වාසියක් පවතී.

නිවැරදි ඒකකයක් සඳහා වැය වන යෙදවුම් ඒකක ප්‍රමාණය සලකා බලමින් ද නිරපේක්ෂ වාසි න්‍යාය පැහැදිලි කළ හැකිය. මෙහිදී කිසියම් රටක් තවත් රටකට සාපේක්ෂව අඩු සම්පත් ඒකක ප්‍රමාණයකින් කිසියම් භාණ්ඩයක් නිෂ්පාදනය කරයි නම් එම රටට අදාළ භාණ්ඩය සම්බන්ධයෙන් නිරපේක්ෂ වාසි පවතී.

උදා - ලංකාව සහ චීනයට සහල් ඒකකයක් හා රෙදි ඒකකයක් නිපදවීමට අවශ්‍ය ශ්‍රම ඒකක ප්‍රමාණය පහත වගුවේ දැක් වේ.

ඉහත උදාහරණයට අනුව රෙදි ඒකකයක් නිපදවීමට ලංකාවට අවශ්‍ය ශ්‍රම පැය ප්‍රමාණය චීනයට වඩා අඩුය. ලංකාවට රෙදි ඒකකයක් නිපදවීමට අවශ්‍ය ශ්‍රම ඒකක ප්‍රමාණය 4 ක් වන අතර චීනයට ශ්‍රම පැය 8ක් අවශ්‍ය වේ. එබැවින් රෙදි නිෂ්පාදනය සම්බන්ධයෙන් නිරපේක්ෂ වාසිය ලංකාව සතිය. එසේම සහල්

ඒකක එකක් නිපදවීමට චීනයට ග්‍රෑම් ඒකක 5ක් අවශ්‍ය වන අතර ලංකාවට ඒ සඳහා ග්‍රෑම් ඒකක 7 ක් අවශ්‍ය වේ. ඒ අනුව අඩු ග්‍රෑම් ඒකක ප්‍රමාණයකින් සහල් නිෂ්පාදනය කරන චීනයට සහල් නිෂ්පාදනයේ නිරපේක්ෂ වාසි පවතී.

සාපේක්ෂ වාසි න්‍යාය (Comparative Advantage Theory)

නිරපේක්ෂ වාසි න්‍යායේ පවතින දුර්වලතා ඉවත් කිරීම සඳහා ඩේවිඩ් රිකාඩෝ නැමැති ආර්ථික විද්‍යාඥයා විසින් සාපේක්ෂ වාසි න්‍යාය ඉදිරිපත් කරන ලදී. කිසියම් රටකට කිසිදු භාණ්ඩයක් සම්බන්ධයෙන් නිරපේක්ෂ වාසි නොලැබුණා වුව ද විදේශ වෙළෙඳාමට සම්බන්ධ වී වාසි ලබා ගත හැකිය.

කිසියම් රටක් තවත් රටකට සාපේක්ෂව අඩු ආවස්ථික පිරිවැයක් යටතේ නිෂ්පාදනය කළ හැකි නම් එකී රටට එම භාණ්ඩය නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා සාපේක්ෂ වාසි පවතින බවත් කිසියම් රටකට කිසියම් භාණ්ඩයක් නිපදවීමේ දී වෙනත් රටකට සාපේක්ෂව වැඩි ආවස්ථික පිරිවැයක් දැරීමට සිදු වේ නම් එම රටට එම භාණ්ඩය නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා සාපේක්ෂ අවාසි පවතින බවත් සාපේක්ෂ වාසි න්‍යාය යටතේ අවධාරණය කෙරේ. එමෙන්ම, රටවල් අන්තර්ජාතික වෙළෙඳාමෙහි යෙදෙන විට සාපේක්ෂ වාසි ඇති භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය විශේෂීකරණය කොට එහි අතිරික්තය අපනයනය කිරීමෙන් වෙළෙඳාමට සම්බන්ධ වන රටවලට වැඩි වාසි අත්කර ගත හැකි බවද පෙන්වුම් කෙරේ.

සාපේක්ෂ වාසි න්‍යායේදී පදනම් කර ගනු ලබන උපකල්පන

-
-
-
-

සාපේක්ෂ වාසි න්‍යාය සරල උදාහරණයක් මගින් පැහැදිලි කළ හැකිය.

උදා - ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය හා කැනඩාවට ශ්‍රම ඒකකයකින් නිපදවිය හැකි තිරිඟු හා රෙදි ඒකක ප්‍රමාණය පිළිබඳ තොරතුරු පහත වගුවෙහි නිරූපණය වේ.

රට	(Kg)	රෙදි (m)

ඉහත වගුවෙහි දක්වන ආකාරයට භාණ්ඩ දෙකම නිෂ්පාදනය කිරීමෙහිලා නිරපේක්ෂ වාසි ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය සතු වන අතර කැනඩාවට භාණ්ඩ දෙකම නිෂ්පාදනය සම්බන්ධයෙන් නිරපේක්ෂ අවාසියක් දක්නට ඇත.

නිරපේක්ෂ වාසි න්‍යාය මත වෙළෙඳාමක් බිහි නොවුව ද සාපේක්ෂ වාසි න්‍යාය මත විදේශ වෙළෙඳාමෙන් බිහිවිය හැකි බව ඩේවිඩ් රිකාඩෝ විසින් පෙන්වා දෙන ලදී. මේ සඳහා භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය සම්බන්ධයෙන් දෙරටෙහි ආවස්ථික පිරිවැය හඳුනාගත යුතුය.

රට	තිරිඟු ඒකකයක් නිපදවීමේ ආවස්ථික පිරිවැය	රෙදි ඒකකයක් නිපදවීමේ ආවස්ථික පිරිවැය

ඉහත සංඛ්‍යා සටහන අනුව තිරිඟු නිෂ්පාදනයේ අඩුම ආවස්ථික පිරිවැය ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය සතුව. (0.5 < 2) එහෙයින් තිරිඟු නිෂ්පාදනයේ සාපේක්ෂ වාසිය ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය සතුව. රෙදි නිෂ්පාදනයේ අඩු ආවස්ථික පිරිවැය කැනඩාව සතුව (0.5 < 2). එහෙයින් කැනඩාව රෙදි නිෂ්පාදනය සම්බන්ධයෙන් සාපේක්ෂ වාසියක් පවතී.

මේ අනුව ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය තිරිඟු නිෂ්පාදනය විශේෂ ප්‍රාගුණ්‍ය කර විදේශ වෙළෙඳාමට සම්බන්ධ වන අතර කැනඩාව රෙදි විශේෂ ප්‍රාගුණ්‍ය කොට විදේශ වෙළෙඳාමට සහභාගී වේ.

අන්තර් ජාතික වෙළෙඳාමට පදනම් වන සාපේක්ෂ වාසි හට ගන්නා ප්‍රධාන මූලාශ්‍ර

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

අන්තර්ජාතික වෙළෙඳාමේ වාසි

- සාපේක්ෂ වාසි පදනම් කරගනිමින් අන්තර්ජාතික වෙළෙඳාමට සහභාගී වීම හේතු කොට වෙළෙඳාමට සහභාගීවන සෑම රටකටම තමන් සතු සීමිත සම්පත් උපරිම කාර්යක්ෂමතාවෙන් පරිහරණය කිරීමට අවස්ථාව සැලසේ. නිෂ්පාදන හැකියා වක්‍රයෙන් පිටත ලක්ෂ්‍යකට අදාළ නිමැවුම් මට්ටමක් පරිභෝජනය කිරීමට ශක්‍යතාවය ලැබේ.
- අන්තර්ජාතික වෙළෙඳාම නිසා තම රට තුළ නිෂ්පාදනය කිරීමට අවශ්‍ය සම්පත් නොමැති ඕනෑම භාණ්ඩයක් හෝ සේවාවක් හෝ පරිහරණය කිරීමට ඕනෑම රටකට හැකියාව ලැබේ.
- අන්තර්ජාතික වෙළෙඳ කටයුතු දියුණු වීම හේතු කොට ප්‍රවාහනය, බැංකු හා රක්ෂණ කටයුතු වැනි සේවාවන් රැසක වර්ධනයක් හටගන්නා අතර මේ මගින් සේවා නියුක්ති ඉඩ ප්‍රස්තා ප්‍රසාරණය වීමත්, ආදායම් ඉපයීම් ඉහළ යාමත් සිදු වේ.
- විදේශ වෙළෙඳාම මගින් වැඩි දියුණු වන ජාත්‍යන්තර සම්බන්ධතා හේතු කොට විදේශ ආයෝජන, විදේශ ආධාර ආදිය තම රටවල දියුණුව සඳහා ලබාගැනීමට හැකියාව ලැබේ.
- සම්පත් හා තාක්ෂණික දැනුමෙන් දුර්වල රට වලට වුවද, නව තාක්ෂණික දැනුම මෙන්ම නිපැයුම් පරිහරණයට ද අවස්ථාව සැලසේ.
- විදේශ වෙළෙඳාමක් නොමැති තත්ත්වයක් දී පරිභෝජනය කිරීමට ලැබෙන භාණ්ඩ හා සේවා ප්‍රමාණයට වඩා විශාල පරාසයක භාණ්ඩ හා සේවාවන් අඩු මිල ගණන් යටතේ පරිභෝජනය කිරීමට අන්තර්ජාතික වෙළෙඳාම නිසා ඉඩ සැලසේ.
- අන්තර්ජාතික වෙළෙඳාම තුළින් රටවල් අතර දේශපාලනික, සංස්කෘතික හා සමාජීය සම්බන්ධතාවන්

ගොඩනඟා ගැනීමට හා ශක්තිමත් කර ගැනීමට අවකාශ සැලසේ.

අන්තර් ජාතික වෙළෙඳාමේ අවාසි

- ආර්ථිකයට අහිතකර සහ හානිදායක භාණ්ඩ රට තුළට ගලා ඒම.
- අවශ්‍ය ප්‍රමාණයටත් වඩා විශේෂීකරණය වීම රටකට ඉතාමත් අවදානම් තත්ත්වයක් ඇති කළ හැකිය. කිසියම් රටක් දේශීය පරිභෝජනය අනෙක් රටවල් මත රැඳී පැවතීම අහිතකර ප්‍රතිවිපාකවලට මුහුණ දීමට සිදුවිය හැකිය.

ආරක්ෂණවාදී ක්‍රියාමාර්ග

විදේශීය භාණ්ඩ දේශීය වෙළෙඳපොළ තුළට නිදහසේ ඇතුළු වීම සීමා කරන හෝ වළක්වන ඕනෑම ක්‍රියාමාර්ගයක් ආරක්ෂණවාදය නමින් හැඳින්වේ.

නිදහස් වෙළෙඳාමට සීමාවන් ඇති කෙරෙන ආරක්ෂණවාදී ක්‍රියාමාර්ග ප්‍රධාන කොටස් දෙකකට වර්ග කළ හැකිය. එනම්,

- 1.....
- 2.....

නිරූ බදු යනු අපනයන හා ආනයන මත බදු පැනවීමයි. ආනයන මත නිරූ බදු පැනවීම මගින් එම භාණ්ඩ මිලදී ගන්නා දේශීය පාරිභෝගිකයන්ට වැඩි මිලක් ගෙවීමට සිදු වේ. එමගින් ආනයන අඩපණ වේ

ආනයන හා අපනයන මත නිරූ බදු පැනවීමට අමතරව ආරක්ෂණය සඳහා යොදා ගන්නා නිරූ බදු නොවන ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයකි.

- සලාක හෙවත් කෝටා නියම කිරීම.
- ස්වේච්ඡාවෙන් අපනයන සීමා පනවා ගැනීම.
- දේශීය නිෂ්පාදකයින්ට සහනාධාර හෝ දිරිගැන්වීම් ලබා දීම

- විදේශ විනිමය පාලනය.
- පරිපාලන හා තාක්ෂණික ප්‍රමිතීන් නියම කිරීම.
- වෙළෙඳ සම්බාධක පැනවීම.

ආරක්ෂණවාදයේ පක්ෂව ඉදිරිපත් කරන තර්ක

- ගෙවුම් ශේෂ දුෂ්කරතා වලට විසඳුම් සෙවීමට උපකාරී වීම
- දේශීය ළඳරු කර්මාන්ත ආරක්ෂා වීම
- ජාතික ආරක්ෂාව සම්බන්ධයෙන් වැදගත් වීම
- සේවා නියුක්තිය ආරක්ෂා කිරීමට වැදගත් වීම
- අවගුණ භාණ්ඩ ආනයන වැළැක්වීම සඳහා
- දේශීය සම්පත් උපයෝජනය ඉහළ නැංවීම සඳහා

ආරක්ෂණවාදයේ විපක්ෂව ඉදිරිපත් කරන තර්ක

- දියුණු තාක්ෂණය සංක්‍රමණයට බාධා ඇති වීම
- ගුණාත්මක බවින් ඉහළ භාණ්ඩ නිපදවීම අඩු වීම
- දේශීය හා විදේශීය වෙළෙඳපොළ සංකෝචනය වීම
- විදේශ වෙළෙඳාම සංකෝචනය වීම නිසා ජාතික ආදායම අඩු වීම
- දේශීය නිෂ්පාදන වල පිරිවැය අඩු කිරීමට සානුබල නොමැති නිසා අකාර්යක්ෂම කර්මාන්ත බිහි විය හැකිය.

වෙළෙඳ අනුපාතය (The Terms of Trade)

අන්තර්ජාතික වෙළෙඳාම නිසා ලැබෙන වාසි මූලික වශයෙන් තීරණය කෙරෙනුයේ වෙළෙඳ අනුපාතය මඟිනි. අපනයනය කරනු ලබන භාණ්ඩ ඒකකයක් වෙනුවෙන් ආනයන භාණ්ඩ ඒකක කෙතරම් ප්‍රමාණයක් ලබාගත හැකිද යන්න මෙමඟින් සලකා බලයි. එනම් වෙළෙඳ අනුපාතය යනු අපනයන ඒකකයක ආනයන ක්‍රය ශක්තියයි.

වෙළෙඳ අනුපාතය පහත සඳහන් ආකාරයට ප්‍රකාශ කළ හැකිය.

ආනයන මිල දර්ශකයට සාපේක්ෂව අපනයන මිල දර්ශකය ඉහළ නගී නම් වෙළෙඳ අනුපාතය ඉහළ නගී. එසේම අපනයන මිල දර්ශකයට සාපේක්ෂව ආනයන මිල දර්ශකය ඉහළ ගියහොත් වෙළෙඳ අනුපාතය පිරිහේ. වෙළෙඳ අනුපාතය ඉහළයාම යහපත් ප්‍රවණතාවයක් ලෙසත්, වෙළෙඳ අනුපාතයේ අගය පහළ යාම අයහපත් ප්‍රවණතාවයක් ලෙසත් සැලකේ.

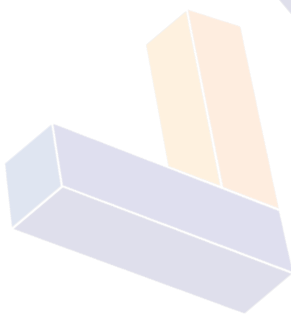
ගෙවුම් ශේෂ ලේඛනය (Balance of Payment)

වර්ගයක කාල පරිච්ඡේදයක් තුළ රටක් විසින් අනෙකුත් රටවල් සමඟ කරන ලද ආර්ථික ගනුදෙනු මත වෙනත් රටවල් වලින් ලැබෙන විදේශ මුදල් හා විදේශ රටවලට ගෙවන මුදල් හා ඒවා අතර වෙනස තුලනය කරන ආකාරය දක්වන ලේඛනය ගෙවුම් ශේෂ ලේඛනය හෙවත් ගෙවුම් තුලන ලේඛනය ලෙස හැඳින්වේ.

ගෙවුම් ශේෂ ලේඛනයේ හර සහ බැර අගයන් වෙන් වෙන්ව දැක්විය යුතු අතර භාණ්ඩයක්, සේවාවක් හෝ වත්කමක් තම රටෙන් වෙනත් රටකට බැහැර වන විට එහි වටිනාකම බැර සටහනක් ලෙසත්, වෙනත් රටකින් තමන්ගේ රටට ලැබෙන විටදී එය හර සටහනක් ලෙසත් සටහන් කළ යුතු වේ.

ගෙවුම් ශේෂ ලේඛනයේ ඇතුළත් වන ගනුදෙනු

- ආදායම් ලැබීම් හා ගෙවීම් ආශ්‍රිත ගනුදෙනු
- භාණ්ඩ හා සේවා ආනයන හා අපනයන කිරීමට අදාළ ගනුදෙනු
- වත්කම්, ධනය, ත්‍යාග වැනි ඒක පාර්ශ්වීයව සිදු කරනු ලබන ගනුදෙනු
- මූල්‍ය වත්කම් හිමි කර ගැනීම හා විකිණීම ආශ්‍රිත ගනුදෙනු
- නිෂ්පාදනය නොකළ මූල්‍ය නොවන වත්කම් හිමි කර ගැනීම හා විකිණීම ආශ්‍රිත ගනුදෙනු

ගෙවුම් තුලනයෙහි විශ්ලේෂණාත්මක ඉදිරිපත් කිරීම

ශීර්ෂය	එ.ජ. ඩොලර් මිලියන		රුපියල් මිලියන	
	2020 (අ)	2021 (ආ)	2020 (අ)	2021 (ආ)
ජංගම ගිණුම (ශුද්ධ)	-1,187	-3,343	-238,248	-672,960
වෙළඳ ගිණුම	-6,008	-8,139	-1,115,988	-1,617,274
අපනයන	10,047	12,499	1,858,927	2,486,943
ආනයන	16,055	20,637	2,974,915	4,104,218
සේවා (ශුද්ධ)	819	1,586	150,014	316,225
ලැබීම්	3,035	2,475	559,615	493,320
ගෙවීම්	2,216	889	409,601	177,095
ප්‍රාථමික ආදායම් (ශුද්ධ)	-2,205	-2,018	-423,063	-406,605
ලැබීම්	198	116	36,766	22,769
ගෙවීම්	2,404	2,134	459,829	429,374
ද්විතියික ආදායම් (ශුද්ධ)	6,207	5,228	1,150,789	1,034,694
ද්විතියික ආදායම්: ලැබීම්	7,117	5,498	1,319,377	1,088,388
සේවා නිපුණතාවයන්ගේ ප්‍රේෂණ රජයේ සංක්‍රාම	13	6	2,371	1,200
ද්විතියික ආදායම්: ගෙවීම්	910	270	168,589	53,694
ප්‍රාග්ධන ගිණුම (ශුද්ධ)	28	25	5,193	5,009
ප්‍රාග්ධන ගිණුම: ලැබීම්	51	50	9,472	9,850
ප්‍රාග්ධන ගිණුම: ගෙවීම්	23	24	4,279	4,841
ජංගම සහ ප්‍රාග්ධන ගිණුම (ශුද්ධ)	-1,159	-3,318	-233,056	-667,951
මූල්‍ය ගිණුම (ශුද්ධ)	-394	-4,029	-77,578	-962,044
සාප්‍ර ආයෝජන: වත්කම්	15	17	2,699	3,468
සාප්‍ර ආයෝජන: වගකීම්	434	598	80,592	118,973
විවිධ ආයෝජන: වත්කම්	-	-	-	-
විවිධ ආයෝජන: වගකීම්	-2,383	-906	-441,922	-181,568
හිමිකම්	-217	-236	-40,223	-46,914
ණය සුරැකුම්පත්	-2,166	-670	-401,700	-134,654
මූල්‍ය ව්‍යුත්පන්න	-	-	-	-
අනෙකුත් ආයෝජන: වත්කම්	-136	387	-27,446	77,454
මුදල් සහ තැන්පතු	64	306	11,666	62,761
වෙළඳ ණය සහ අත්තිකාරම්	-224	257	-41,647	51,199
අනෙකුත් ලැබිය යුතු ගිණුම්	24	-176	2,535	-36,506
අනෙකුත් ආයෝජන: වගකීම්	231	2,216	38,567	605,734
මුදල් සහ තැන්පතු	-15	4,016	-3,519	810,195
ණය	174	-1,552	29,568	-309,188
මහ බැංකුව	-14	-57	-2,689	-11,377
තැන්පතු භාරගන්නා ආයතන	75	-2,152	10,390	-429,506
රජය	169	664	31,961	132,662
අනෙකුත් අංශ	-56	-7	-10,093	-968
වෙළඳ ණය සහ අත්තිකාරම්	185	-428	32,565	-87,756
අනෙකුත් ගෙවිය යුතු ගිණුම්	-114	180	-20,046	34,713
විශේෂ ගැනුම් හිමිකම්	-	787	-	157,771
සංචිත වත්කම්	-1,992	-2,526	-375,594	-499,826
මූල්‍ය රහුන්	-667	-212	-123,485	-42,734
විශේෂ ගැනුම් හිමිකම්	-5	123	-825	24,635
ජා.මු. අරමුදලේ සංචිත මට්ටම	-	-	-	-
අනෙකුත් සංචිත වත්කම්	-1,319	-2,437	-251,284	-481,726
මුදල් සහ තැන්පතු	-177	1,536	-37,326	300,122
සුරැකුම්පත්	-1,143	-3,976	-214,172	-782,339
ශුද්ධ වැරදි හා අත්හැරීම්	765	-711	155,478	-294,093
සමස්ත ශේෂය (අ)	-2,328	-3,967	-405,854	-745,312
ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස				
වෙළඳ ගිණුම	-7.4	-9.6		
භාණ්ඩ හා සේවා	-6.4	-7.8		
ජංගම ගිණුම	-1.5	-4.0		
ජංගම හා ප්‍රාග්ධන ගිණුම	-1.4	-3.9		

ගෙවුම් ශේෂ ලේඛනයේ ඇතුළත් ගිණුම්

.....
.....
.....

ජංගම ගිණුම

ජංගම හෙවත් වර්තන ගිණුමේ ප්‍රධාන උප ගිණුම් තුනකි.

1. භාණ්ඩ හා සේවා ගිණුම

භාණ්ඩ ගිණුම - ලෝකයේ එක් රටක් අනෙකුත් රටවල් සමඟ සිදු කරන භාණ්ඩ අපනයන හා ආනයන සටහන් කරන ගිණුම භාණ්ඩ ගිණුම හෙවත් වෙළෙඳ ගිණුම ලෙස හැඳින්වේ. මෙම ගිණුමේ ශේෂය වෙළෙඳ ශේෂ ලෙස හැඳින් වේ.

සේවා ගිණුම - රටක් විසින් අනෙකුත් රටවල් සමඟ සාධක නොවන සේවා සඳහා කරනු ලබන ගෙවීම් සහ ලැබෙන ආදායම් සටහන් කරනු ලබන ගිණුම සේවා ගිණුම ලෙස හැඳින් වේ. සේවා ගිණුමට මුහුදු ප්‍රවාහන, සංචාරක සේවා, මූල්‍ය සේවා, විදුලි සංදේශ සේවා, රක්ෂණ සේවා යනාදිය ඇතුළත් වේ.

භාණ්ඩ ගිණුමේ ශේෂ සහ සේවා ගිණුමේ ශේෂ ගැළපීමෙන් භාණ්ඩ හා සේවා ගිණුමේ ශේෂය ලැබේ.

2. ප්‍රාථමික ආදායම් ගිණුම

නිෂ්පාදනය ආශ්‍රිතව පැන නගින පොළී, වැටුප්, මූල්‍ය වත්කම් ආයෝජනයෙන් ලබන ලාභාංශ වැනි දෑ ඇතුළත් ගිණුම ප්‍රාථමික ආදායම් ගිණුම වේ.

3. ද්විතියික ආදායම් ගිණුම

රටක නේවාසිකයන් හා අනේවාසිකයන් අතර සිදුවන රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික සියලුම ජංගම සංක්‍රාම ද්විතියික ආදායම් ගිණුමේ සටහන් කෙරේ.

ද්විතියික ආදායම් ගිණුම =

ඒ අනුව භාණ්ඩ හා සේවා ගිණුමේ ශේෂය, ප්‍රාථමික ආදායම් ගිණුමේ ශේෂය සහ ද්විතියික ආදායම් ගිණුමේ ශේෂය ගැළපීමෙන් ජංගම ගිණුමේ ශේෂය ලැබේ.

ප්‍රාග්ධන ගිණුම

නිෂ්පාදනය නොකළ මූල්‍ය නොවන වත්කම් සම්බන්ධව නේවාසික සහ අනේවාසිකයන් අතර සිදුවන ගනුදෙනු ප්‍රාග්ධන ගිණුමේ හර සහ බැර වශයෙන් සටහන් කෙරේ.

නිෂ්පාදනය නොකළ මූල්‍ය වත්කම්

- බලපත්‍ර බදු ගිවිසුම්
- සන්නම්
- කීර්ති නාමය විකිණීම මිල දී ගැනීම
- පුරස්කාර
- ජේටන්ට් බලපත්‍ර
- රජයෙන් ලබා දෙන ප්‍රධාන

මූල්‍ය ගිණුම

ගෙවුම් ශේෂ ලේඛණයේ අවසාන උප ගිණුම මූල්‍ය ගිණුම වන අතර නේවාසිකයන් හා අනේවාසිකයන් අතර සිදු වන මූල්‍ය වත්කම් හා වගකීම් ආශ්‍රිත ගනුදෙනු මූල්‍ය ගිණුමෙහි සටහන් කෙරේ. කාර්යාත්මක ස්වරූපය මත මූල්‍ය ගිණුමේ ගනු දෙනු ප්‍රධාන කොටස් 5කට බෙදිය හැකිය.

එනම්,

- සෘජු ආයෝජන
- කලඹ ආයෝජන
- මූල්‍ය ව්‍යුත්පන්න
- වෙනත් ආයෝජන
- විදේශ සංචිත වත්කම්

සමස්ත ශේෂය

පිණුම් තැබීමේ දී අනුගමනය කරනු ලබන ද්විත්ව සටහන් ප්‍රවේශය නිසා ගෙවුම් ශේෂ ලේඛනයේ බැර සටහන් හා හර සටහන් එකිනෙකට සමාන වන බැවින්, ගෙවුම් ශේෂ ලේඛනයක් අවසානයේදී අනිවාර්යයෙන්ම තුලනය වේ.

අන්තර් ජාතික වෙළෙඳාම තුළින් ව්‍යාපාර ප්‍රසාරණය

අන්තර්ජාතික වෙළෙඳාම තුළින් රටකට ලෝකයේ සෙසු රටවල් සමග සෘජුව කටයුතු කිරීමට අවස්ථාව සැලසේ. මෙලෙස දේශීය ව්‍යාපාරික කටයුතු විදේශීය වෙළෙඳ පොළ වෙත ව්‍යාප්ත කිරීම තුළින් ප්‍රතිලාභ ලබා ගත හැකි වුවද ඒ තුළින් අවාසි සිදු වීමේ ඉඩ ප්‍රස්තා ද පවතී. අන්තර්ජාතික වෙළෙඳාමට සම්බන්ධ වීමෙන් ව්‍යාපාර වෙත බොහෝ ප්‍රතිලාභ ලබා ගත හැකිය. වර්තමානයේ බොහෝ ව්‍යාපාර එක් රටකට පමණක් සීමා නොවී සමස්ත ලෝකය පුරාම ව්‍යාප්ත වීමට අන්තර්ජාතික වෙළෙඳාම උපකාරී වී ඇත.

ගෝලීය වශයෙන් ව්‍යාපාර ක්ෂේත්‍රයන් ව්‍යාප්ත කිරීමට අන්තර්ජාතික වෙළෙඳාම දායක වී ඇත. තව ද

ව්‍යාපාර අවස්ථා සඳහා විශාල ඉඩකඩක් මේ තුළින් ලැබී ඇති අතර ව්‍යාපාර වල තරගකාරීත්වය ඉහළ නැංවීමට ද අන්තර්ජාතික වෙළෙඳාමේ ඉඩ ප්‍රස්තා සලසා ඇත. නමුත් දේශීය ළදරු කර්මාන්තවලට විදේශ වෙළෙඳපොළ සමග තරග කිරීමේ හැකියාව අඩු මට්ටමක පවතින බැවින් අන්තර්ජාතික වෙළෙඳාමේ අවාසිදායක තත්වයන්ද හට ගත හැකිය.

මේ අනුව කිසියම් ව්‍යාපාරයක් විදේශ වෙළඳ පොළට ප්‍රවේශ වීමට පෙර ඒ පිළිබඳව පුළුල් අවබෝධයකින් යුක්තව කටයුතු කිරීම ඉතා වැදගත් වන අතර ව්‍යාපාර සඳහා ඇති ශක්තීන්, දුර්වලතා, අවස්ථා සහ තර්ජන පිළිබඳව අධ්‍යයනයක් සිදු කිරීම වැදගත් වේ. කිසියම් රටක ජාතික ආදායම් ඉහළ නැංවීම සඳහා අන්තර්ජාතික වෙළෙඳාම විශාල පිටිවහලක් වන බැවින් සෑම රටක්ම අන්තර්ජාතික වෙළෙඳාමෙන් උපරිම වාසි ලබා ගැනීමට උත්සාහ දරයි.

විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ හා එහි නිර්ණායක

කිසියම් මුදල් ඒකකයක මිල තවත් මුදල් ඒකකයකින් ප්‍රකාශ කිරීම විනිමය අනුපාතය ලෙස හඳුන්වනු ලැබේ.

විනිමය අනුපාතය ප්‍රකාශ කරන ආකාර දෙකකි.

1. සෘජු කියවීම හෙවත් මිල කියවීම.
2. වක්‍ර කියවීම හෙවත් ප්‍රමාණ කියවීම.

විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් ඒකකයක මිල දේශීය ව්‍යවහාර මුදල් ඒකක වලින් ප්‍රකාශ කිරීම සෘජු කියවීම හෙවත් මිල කියවීම යන්නෙන් අදහස් කෙරේ. ලෝකයේ බොහෝ රටවල විනිමය අනුපාතය ප්‍රකාශ කරනුයේ මෙම ක්‍රමවේදය අනුවය.

උදා -

වක්‍ර කියවීම හෙවත් ප්‍රමාණ කියවීම යනුවෙන් අදහස් කරන්නේ දේශීය මුදල් ඒකකයේ මිල විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් ඒකක වලින් දැක්වීමයි.

උදා -

විදේශ විනිමය හුවමාරු වන ආයතනික ව්‍යුහයන්ගේ සම්බන්ධතාවය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ වේ. එනම් විදේශ විනිමය ඉල්ලුම්කරුවන් හා විදේශ විනිමය සැපයුම් කරුවන් විනිමය අනුපාතිකය තීරණය කරගැනීම සම්බන්ධ ආයතනික ව්‍යුහය විනිමය වෙළෙඳ පොළයි. ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳාම තුළ සිදු කරන ගනුදෙනු පහසු කිරීමේ අරමුණින් විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ සකස් වී ඇති අතර මෙය ලෝකයේ විශාලතම වෙළෙඳපොළයි.

විදේශ විනිමය අනුපාතික තීරණය වීම

සෘජු කියවීමේ ක්‍රමයට විදේශ විනිමය අනුපාතිකය තීරණය වන්නේ විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් ඒකකයකට පවතින ඉල්ලුම හා සැපයුම මතය. නිදසුනක් ලෙස ඇමරිකා එක්සත් ජනපද ඩොලරයේ රුපියල් මිල තීරණය වන්නේ විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ තුළ ඩොලර් සඳහා ඇති ඉල්ලුම හා සැපයුම මතය.

ඩොලර් සඳහා ඉල්ලුමක් හටගන්නේ විදේශ රටවලින් භාණ්ඩ ආනයනය කිරීමට, විදේශ රටවල සංචාරය කිරීමට, ණය ආපසු ගෙවීමට, ණය සඳහා පොලිය ගෙවීමට හා විදේශ රටවලට සංක්‍රාම ගෙවීමට ආදී ගෙවුම් ශේෂ ලේඛනයේ ගෙවීම් ගනුදෙනු පියවීමටය.

ඩොලර් සඳහා සැපයුමක් ඇතිවන්නේ භාණ්ඩ අපනයන සේවා ලැබීම්, ප්‍රාථමික ආදායම් ලැබීම්, ද්විතියික ආදායම් ලැබීම් ආදී ගෙවුම් තුළන ලේඛනයේ ලැබීම් ගනුදෙනු මගිනි.

❖ විදේශ විනිමය අනුපාත ක්‍රමය හා ව්‍යාපාර කෙරෙහි එහි බලපෑම

විනිමය අනුපාතික ක්‍රම

ප්‍රධාන වශයෙන් විනිමය අනුපාත ක්‍රම 3ක් පිළිබඳව හඳුනාගත හැකිය.

- 1.....
- 2.....
- 3.....

ස්ථාවර විනිමය අනුපාතය

මූල්‍ය අධිකාරියක් විසින් තීරණය කරන ලද විනිමය අනුපාතිකයක් නැවත මූල්‍ය අධිකාරිය විසින්ම වෙනස් කරන තෙක් එකම මට්ටමක පවතින්නේ නම් එය ස්ථාවර විනිමය අනුපාත ක්‍රමයයි යි. මෙහිදී විනිමය අනුපාතිකය කිසියම් නිශ්චිත අගයක පවත්වා ගන්නා අතර ඉල්ලුම් සැපයුම් බලවේග මත වෙනස් වීම සිදු නොවේ.

නම්‍ය විනිමය අනුපාතය

විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළේ විදේශ විනිමය සඳහා පවත්නා ඉල්ලුම හා සැපයුම මත පදනම් ව විනිමය අනුපාතිකය තීරණය වන ක්‍රමවේදයක් නම්‍ය විනිමය අනුපාතික ක්‍රමය ලෙස අදහස් කෙරේ. මෙය වල විනිමය අනුපාතිකය, පාවෙන විනිමය අනුපාතිකය යන නම් වලින් ද හඳුන්වනු ලබයි. මෙය ඉල්ලුම් හා සැපයුම් බලවේගවල වෙනස්වීම් මත නිරන්තර උච්චා වචනයන්ට පාත්‍ර වේ. විදේශ විනිමය සඳහා පවත්නා ඉල්ලුම ඉහළ යන විට විදේශ විනිමය අනුපාතිකය වැඩි වන අතර විදේශ විනිමය සඳහා පවත්නා ඉල්ලුම පහළ යන විට විදේශ විනිමය අනුපාතිකය ද පහළ යයි. නම්‍ය විනිමය අනුපාතිකය වල ස්වභාවයක් ගැනීමට හේතු වනුයේ රටක් තුළට ගලා එන හා රටින් පිටතට ගලා යන විදේශ විනිමය ප්‍රවාහයන්‍ය වර්තමානයේ බොහෝ රටවල් භාවිතා කරනුයේ නම්‍ය විනිමය අනුපාතිකයයි.

පාලිත නම්‍ය විනිමය අනුපාතිකය

ස්ථාවර විනිමය අනුපාතිකය හා නම්‍ය විනිමය අනුපාතිකයේ වාසි අත්කර ගැනීම සඳහා පාලිත නම්‍ය විනිමය අනුපාතිකය සකස් වී ඇති අතර ස්ථාවර විනිමය අනුපාතිකය සහ නම්‍ය විනිමය අනුපාතිකයේ සංකලනයක් ලෙස මෙය හැඳින්විය හැකිය. ස්ථාවර විනිමය අනුපාතිකයක් පවත්වා ගෙන යන අවස්ථාවක එය කිසියම් පරාසයක් තුළ වෙනස් වීමට ඉඩ සලසා ඇති අතර එම පරාසය ඉක්මවා විනිමය අනුපාතිකය තීරණය වන විට මූල්‍ය අධිකාරිය විනිමය වෙළෙඳ පොළට මැදිහත් වී විනිමය විකිණීම හෝ විනිමය මිලදී ගැනීම මගින් විනිමය අනුපාතිකයේ වෙනස් වීම් පාලනය කරනු ලබයි. එය පාලිත නම්‍ය විනිමය අනුපාතික ක්‍රමය යි.

විනිමය අනුපාතිකය ක්ෂය වීම

නමා විනිමය අනුපාතික ක්‍රමයක් යටතේ දේශීය ව්‍යවහාර මුදල් ඒකකයේ වටිනාකම විදේශීය මුදලින් පහළ වැටීම විනිමය අනුපාතිකය ක්ෂයවීම ලෙස හැඳින්වේ.

නිදසුනක් ලෙස සෘජු කියවීමට අනුව ඇමරිකානු ඩොලරයේ මිල රු.180ක්ව තිබී එය රු.190 දක්වා ඉහළ ගියහොත් එයින් අදහස් කරන්නේ රුපියලේ විදේශ විනිමය වටිනාකම පහළ වැටීමක් හෙවත් ක්ෂයවීමක් සිදුවී ඇති බවයි. එනම් විදේශ මුදල් ඒකකයක් මිලට ගැනීමට ගෙවිය යුතු දේශීය මුදල් ඒකක ප්‍රමාණය ඉහළ ගොස් ඇති බවයි

විනිමය අනුපාතික ක්ෂයවීමක ආර්ථික ප්‍රතිඵලය

- ආනයන වල දේශීය මිල ඉහළ යාම.
- පෙරට වඩා ආනයන වියදම් ඉහළ යාම.
- දේශීය ඉල්ලුම ආනයන මත රඳා පවතී නම් දේශීය උද්ධමනය / ඉහළ යාම,
- විදේශීය ණය වාරික සහ පොළිය ඉහළ යාම.
- අපනයන භාණ්ඩ සඳහා ඉහළ ඉල්ලුමක් ඇති වී අපනයන ඉපයීම් ඉහළ යාම.
- සංචාරක ඉපයීම් ඉහළ යන අතර ගෙවුම් තුළන ලේඛනයේ සේවා ගිණුමේ ශේෂය හිතකර වීම.
- සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ ඉහළ යාම නිසා සංක්‍රාම ගිණුම් යහපත් වීම
- ආනයන මිල ඉහළ යාම නිසා ආනයන අඩපණ වී ආනයන ඉල්ලුම දේශීය භාණ්ඩ වෙත යොමු වීම.

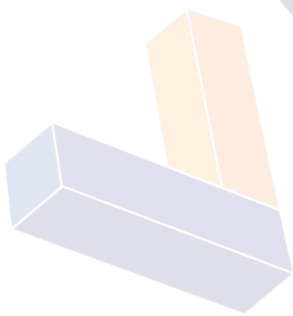
උටක විනිමය අනුපාතිකය ක්ෂය වීම වළක්වා ගන්නා ආකාරය

නමා විනිමය අනුපාතික ක්‍රමයක් යටතේ දේශීය ව්‍යවහාර මුදල් ඒකකයේ වටිනාකම විදේශීය මුදලින් පහළ වැටීම විනිමය අනුපාතිකය ක්ෂය වීමයි.

උදා - සෘජු කියවීමේ ක්‍රමයට අනුව ඇමරිකානු ඩොලරයක මිල රුපියල් 300 සිට රුපියල් 350 දක්වා ඉහළ යාමක් සිදු වන්නේ නම් ඉන් පැහැදිලි වන්නේ රුපියලේ අගය ක්ෂය වීමක්ය.

මෙලෙස රුපියලේ අගය ක්ෂය වීම තුළින් ආනයන වල දේශීය මිල ඉහළ යන අතර අපනයන වල මිල අඩු වීම තුළින් අපනයන වල තරගකාරීත්වය ඉහළ යාමක් සිදු වේ. මේ අනුව විනිමය අනුපාතිකය ක්ෂය වීම වළක්වා ගැනීමට ගත හැකි ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයකි.

- අපනයන වල තරගකාරීත්වය ඉහළ නැංවීම
- ආනයන සඳහා කෙරෙන වියදම් පහළ දැමීමට කටයුතු කිරීම
- මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති බාහිර සාධකවල බලපෑමකින් තොරව නිදහසේ ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම

JMC vLearning
 "your virtual learning partner"